

Vastaanottaja
Vaasan kaupunki

Asiakirjatyyppi
Rakennusinventointi

Päivämäärä
29.1.2021

PILVILAMMEN VESILAITOS

RAKENNUSINVENTOINTI

Tarkastus **29.1.2021**
Päivämäärä **29.1.2021**
Laatija **Stina Karhunmaa, Tanja Tarkkanen**
Tarkastaja **Juha-Matti Märijärvi**

© Ramboll Finland Oy.

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	1
2.	LÄHTÖKOHDAT JA KÄYTETYT MENETELMÄT	1
3.	INVENTOINTIALUEEN YLEISKUVAUS	2
4.	YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	4
5.	LÄHTEET	5

Kuvat: Ramboll Finland Oy, ellei toisin mainita.

LIITTEET:

Liite 1	Rakennuslistaus
Liite 2	Rakennusinventointikortit

1. JOHDANTO

Pilvilammen vesilaitoksen alueelle ollaan laatimassa asemakaavaa. Inventoinnin tavoitteena on ohjata asemakaavaprosessia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaisesti niin, että maankäytön suunnittelussa edistettäisiin kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.

Rakennusinventointi suoritettiin marraskuun 2020 aikana Ramboll Finland Oy:n toimesta. Käytetyt menetelmät ja lähtökohdat on esitelty kappaleessa kaksi.

Alueen merkittävimmät kulttuurihistorialliset arvot liittyvät Pilvilammen vesilaitoksen vanhoihin rakennuksiin sekä vesilaitoksen historiaan.

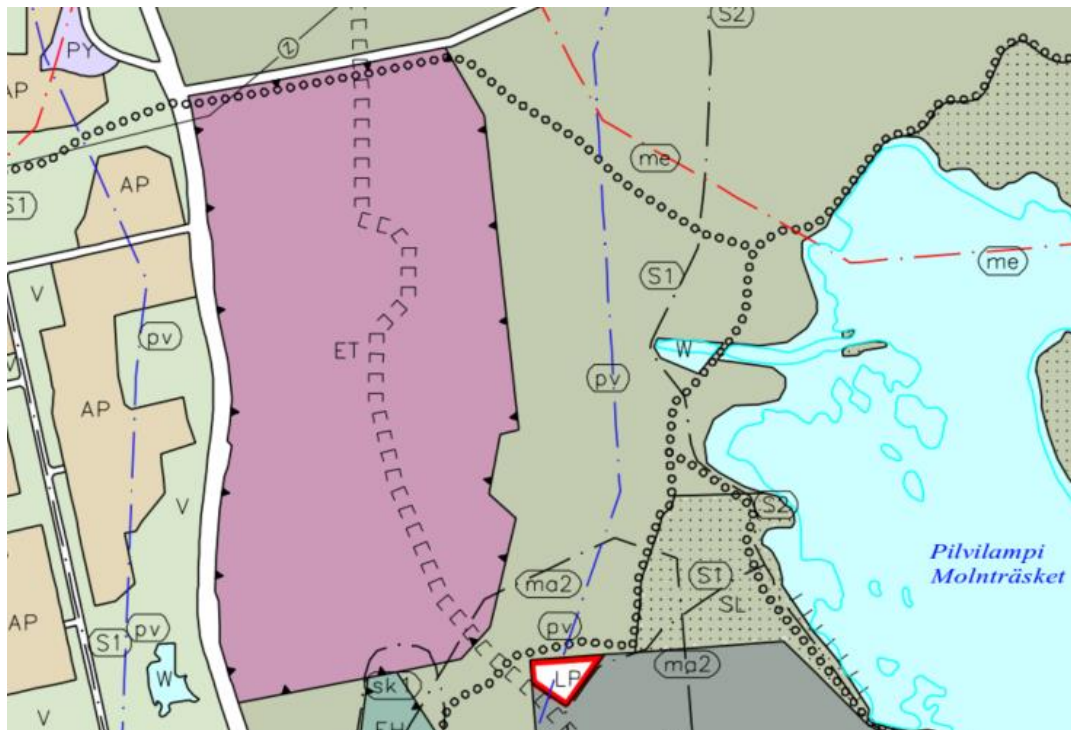
2. LÄHTÖKOHDAT JA KÄYTETYT MENETELMÄT

Työryhmä:

Tämän rakennusinventoinnin on laatinut arkkitehti Stina Karhunmaa sekä rakennusarkkitehti Tanja Tarkkanen Ramboll Finland Oy:stä. Rakennusinventoinnin kohteiden arvoluokitukseen on Karhunmaan lisäksi osallistunut Vaasan kaupungilta kaavoituspäällikkö Päivi Korkealaakso, kaavoitusinsinööri Matti Laasonen, Tapio Ollikainen sekä rakennustarkastaja Paula Frank. ja Pohjanmaan museolta Outi Orhanen.

Lähtökohdat:

Inventoitavat rakennukset sijaitsevat Vaasan yleiskaavassa 2030 (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011) yhdyskuntateknisen huollon alueella (ET). Alueen itäpuolelle on osoitettu moottorikelkkailureitti.

Kuva 1. Ote Vaasan yleiskaavasta 2030 (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011).

Käytetyt menetelmät:

Rakennusinventoinnin pohja-aineistona ovat toimineet alueelta laaditut kartat ja historiikit. Lisäksi Vaasan kaupungin rakennusvalvontaan tehtiin kysely rakennusten rakennus- ja toimenpideluvista. Alueelle on tehty totaali-inventointi eli alueen kaikki rakennukset on valokuvattu. Rakennuslista on tämän raportin **liitteenä 1**. Alueen vanhasta rakennuskannasta on lisäksi laadittu ra-

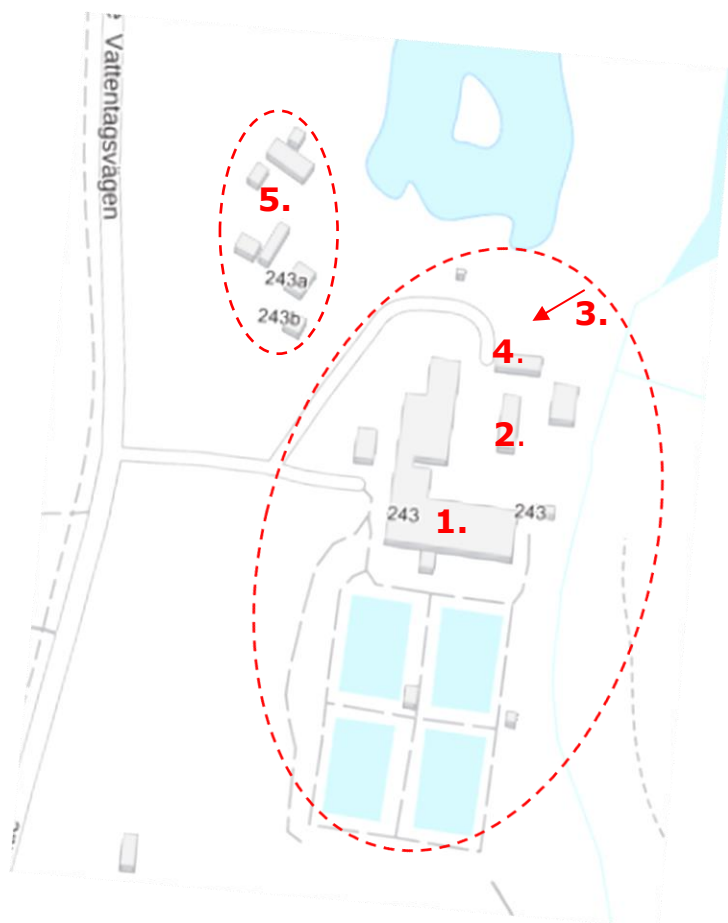
kennusinventointikortit, joiden pohjalta voidaan määritellä rakennusten arvo. Rakennusinventointikortit ovat tämän raportin **liitteenä 2**.

Tarkastelualueelle tehtiin maastokäynti Ramboll Finland oy:n, Vaasan kaupungin kaavoituksen sekä Vaasan museon Outi Orhasen toimesta 5.11.2020, jonka aikana rakennukset sekä ympäröivää maisemaa valokuvattiin ulkopuolisesti sekä tarpeelliset tiedot rakennuksista ja ympäristöstä kirjattiin muistiin. Rakennusten tiedot on kirjattu inventointikortteihin, jotka ovat tämän selvityksen **liitteenä 2**. Rakennusten muutoshistoriaa on tutkittu ulkopuolisesti maastokäynnin yhteydessä sekä saatavilla olevista rakennuspiirustuksista- ja luvista ja kirjallisista lähteistä.

3. INVENTOINTIALUEEN YLEISKUVAUS

Inventointialue sijaitsee Pilvilammen ja Vesilaitoksentien välisellä alueella ja käsittää kaksi inventoitavaa kokonaisuutta, jotka on ympyröity alle. Kartan numerointi viittaa rakennusinventointikorttien numerointiin:

- Asuinrakennusten pihapiiri
- Vesilaitosrakennusten pihapiiri

Kuva 1. Inventointikohteet numeroituna. Taustakartta, 11/2020 © MML.

Vaasan kaupungin vesiongelmien olivat menneinä vuosisatoina yleisiä ja niiden ratkaisemiseksi rakennettiin 1900-luvulla Pilvilammen alueelle vesilaitos. Rakentaminen aloitettiin 1915 pohjavesikaivoista, pohjaveden käsittelylaitoksesta ja Pilvilammelta keskustaan yltävästä päävesijohdosta. Pilvilammen vesilaitoksen yhteyteen rakennettiin 1914 asuin-, ulkokuone- ja varastorakennukset koneenhoitajaa ja suodatinlaitoksen hoitajaa varten. Tämän lisäksi henkilökunnan tarpeisiin rakennettiin myös sauna, halkovaja pieni navetta. Vesilaitoksen tarpeisiin alueelle rakennettiin tuolloin myös kellari ja makasiinirakennus. Muut rakennukset on rakennettu vesien vesilaitoksen toimintojen kehittyessä.

Kuva 2. Otteet MML vanhoista painetuista kartoista, vasemmalla vuosilta 1959 ja 1960 oikealla 1970.

Kuva 2. Otteet MML vanhoista painetuista kartoista vuosilta 1981 ja 1998.

Kuva 3. Ote MML peruskartasta vuodelta 2020.

Kuva 4. Vuoden 2020 ilmakuva © MML sekä inventointikohteet numeroituna.

4. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

Alla on yhteenvetotaulukko rakennusten arvoista ja suosituksista:

R = rakennusperinteinen

H = historiallinen (asutushistoriallisesti arvokas, teollisuus-, kauppa- ja liikennehistoriallisesti arvokas, sivistyshistoriallisesti arvokas, aatehistoriallisesti arvokas, henkilöhistoriallisesti arvokas,

sosiaalihistoriallisesti arvokas)

M = maisemallinen

Värikoodit:

Suositellaan suojelua	
Ei suositella suojelua	

Num.	Kohdenimi	Kriteerit			Määrittely			Suositellaan suojeltavan
		R	H	M	Yksittäinen rakennus	Pihapiiri	Autio	
1.	Vesilaitos	x	x	x				Kyllä, vanhat rakennusosat
2.	Vanha vesilaitosrakennus	x	x	x				Kyllä
3.	Paja	x	x					kyllä
4.	Varistorakennus	x	x	x				Kyllä, osana pi-

								hapiiriä
5.	Asuinrakennusten ryhmä					x		
(14)	50-luvun asuinrakennus	x	x					Huomioitava osana pihapiiriä, siten että mitta-kaava säilyy
(15)	Asuinrakennus	x	x	x				Kyllä
(16)	Ulkorakennus	x	x	x				Kyllä
(17)	Ulkorakennus							Ei
(18)	Leikkimökki							Ei
(19)	Ulkorakennus							Ei
(20)	Ulkorakennus	x	x	x				Kyllä
(21)	Ulkorakennus	x						Ei

Vesilaitoksen pihapiirissä vanhimpien vuonna 1914 rakennettujen rakennusten ryhmä sijoittuu pohjoispihaan varsin tiiviiseen ympäristöön. Rakennukset edustavat samaa rapattua tiilirakentamisen tyyliä ja ne on helppo tunnistaa alueella. Vesilaitosrakennusta on laajennettu useaan otteeseen, mutta vanhimmat rakennusosat ovat tunnistettavissa. Lisäksi pihapiirissä on yksi vanhempi rankarakenteinen varastorakennus, joka kertoo pihapiirin hierarkiasta. Nämä rakennukset on suositeltu suojeltavan alueella. Asuinrakennusten pihapiirin arvot liittyvät vesilaitoksen historiaan, sillä ne on alun perin rakennettu vesilaitoksen työntekijöille asunnoiksi. Pihapiirissä on kaksi asuinrakennusta (vanha ja uudempi) sekä lukuisia piharakennuksia, joista osa on tunnistettu kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi ja osa ei.

5. LÄHTEET

Vaasan kaupungin karttapalvelu:

<https://kartta.vaasa.fi/IMS>, Viitattu 3.11.2020

Vaasan yleiskaava 2030 (kv 13.12.2011). Vaasan kaupunki

Paikkatietoikkuna:

<http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi>, Viitattu 3.11.2020

Maanmittauslaitos

<https://www.maanmittauslaitos.fi/asioi-verkossa/karttapaikka>, Viitattu 3.11.2020

MML vanhat kartat

<http://vanhatpaineituskartat.maanmittauslaitos.fi/> Viitattu 3.11.2020

Vaasan vedet – Vasa och dess Vatten. 2006. Petri Juuti, Tapio Katko.

PILVILAMMEN VESILAITOS

RAKENNUSLISTAUS

Kuvaan on numeroitu rakennuslistauksen rakennukset.

Vesilaitoksen alue

1. Rakennelma

2. Paja

Laitoksen vanhaa rakennuskantaa noin vuodelta 1914.

Pajasta on laadittu inventointikortti

3. Rakennelma

4. Vanha varastorakennus

Vesilaitoksen vanhimpaan rakennuskantaan kuuluva varastorakennus 1900-luvulta.

Rakennuksesta on laadittu inventointikortti.

5. Varastorakennus

6. Halli

7. Vanha laitosrakennus

Rakennus on vesilaitoksen vanhaa rakennuskantaa noin vuodelta 1914.

Rakennuksesta on laadittu inventointikortti.

8. Vesilaitos

Vesilaitosrakennuksesta on laadittu inventointikortti.

9. Öljysäiliö

10. Pohjavesikaivo

Ensimmäiset pohjavesikaivot otettiin käyttöön 1915.

11. Hidassuodatus venttiilirakennus

Rakennusvuosi 1990.

12. Hidassuodatus

kierrätysvesipumppaamo. Rakennusvuosi 1990.

13. Laitosrakennus

Asuinalue

Asuinalueen rakennuksista on laadittu inventointikortti.

14. Asuinrakennus 1950-luvulta

15. Asuinrakennus

16. Ulkorakennus

17. Ulkorakennus/katos

18. Leikkimökki

19. Ulkorakennus

20. Ulkorakennus/entinen karjasuoja

21. Ulkorakennus/katos

PILVILAMMEN VESILAITOS RAKENNUSINVENTOINTIKORTIT

KOHTEN SIJAINTI

Kohteen osoite	Vesilaitoksentie 243
Kiinteistönnumero	905-416-1-68

PIHAPIIRIN KUVAUS

Vaasan Pilvilammen alueella sijaitsevaa vesilaitosaluetta on alettu rakentamaan 1900-luvun alusta lähtien. Pie-nimmät rakennuksista on pieniä pohjavesikaivojen mö-kejä ja suurin on vesilaitosrakennus ja sen yhteydessä olevat hidassuodatusaltaat. Alueen luoteispuolella sijait-see vesilaitoksen työntekijöiden asuntojen ja ulkoraken-nusten ryhmä. Vesilaitos on alueen keskeisin rakennus. Alue on puistomainen, siistien rakennusten, pihateiden ja vesiaiheiden muodostama kokonaisuus, jossa on eri aika-kausien ja tyyli-suuntien vesilaitosrakennuksia ja raken-nelmia.

Rakennuksen sijainti osoitettu MML taustakar-talla ja koordinaattitieto rakennusrekisteristä.

RAKENNUKSEN KUVAUS

Nykyinen käyttötarkoitus	vesilaitos
Entinen käyttötarkoitus	vesilaitos
Rakennusvuosi	alkuperäiset rakenteet 1914, laajennettu useaan otteeseen.
Suunnittelija	-
Kerroskorkeus	1-3
Perustus	betoni
Runkomateriaali	betoni, tiili
Katon muoto ja materiaali	tasa-, taite-, satulakattoja
Julkisivun väri ja materiaali	poltettu- ja kalkkihiekkatiili, rappaus, betoni, profiloitu pelti, lasi
Muuta	-

RAKENNUSHISTORIA

Vesilaitos sijaitsee keskellä rakennusryhmää. Se koostuu useista eri aikaan rakennetuista osista. Vanhim-pia osia ovat 1914 rakennettu suodatinlaitos (vuoden 1971 piirustuksissa osa 5, vanhat puhdasvesialtaat). Rakennusta on laajennettu mm. 1938 tehdyllä käsittelylaitoksen laajennuksella, joka edustaa samaa tyyliä vanhimman osan kanssa (vuoden 1971 viivarasteri osien 3 ja 4 välissä.) Vuonna 1945-1947 saostusaltaita suurennettiin ja uusia puhdasvesialtaita rakennettiin. Pystyselkeyttimet rakennettiin 1957-1958 sekä 1965 (rakennuksen korkea oranssi osa). Vuonna 1972-1973 rakennusta laajennettiin kolmessa vaiheessa (vuoden 1971 piirustuksista osat 3 ja 1). Laajennussuunnitelmat rakennuksen keskiosissa (lasinen sisään-käynti ja toimisto-osa) ovat vuodelta 1988. Vuoden 1971 piirustuksissa vanhimpien rakennusosien välissä on sijainnut vanhat selkeytysaltaat (vuoden 1971 piirustuksissa osa 4). Vuoden 1990 viistoilmakuvassa rakennusten välissä oleva samainen rakennusosa on purettu. Tilalle on tämän jälkeen rakennettu uusi samaa tyyliä vanhimpien rakennusosien kanssa edustava uusi rakennusosa. Kyseisen rakennusosan sisä-tiloissa on säilytetty vanhat selkeytysaltaat ja uusi rakenne on tehty niiden päälle. Hidassuodatuslaitos on valmistunut 1991. (lähde: Vaasan vedet)

Rakennuksen vanhin osa, suodatinlaitos, on tiilirakenteinen, ja seinäpinnat on rapattu valkoisiksi. Nurkat ja räystäät on punatiilisiä, ja räystäillä on tiiliset kissanpenkit. Taitekatossa on saumattu peltikate. Ikkunat ovat valkopuitteisia ruutuikkunoita, ja ikkunoiden kaarevaa yläpuitetta reunusta holvikaari. Rakennusosan harmaa sokkeli on ikkunoiden alapintaan saakka ja se on tasaiseksi rapattu. Pohjoisimpana rakennuksessa on vanha uusklassismia edustava puhdasvesialtaan rakennusosa, joka on tiilirakenteinen, ja sen seinä-pinnat on rapattu valkoisiksi. Nurkat ja räystäät on punatiilisiä, ja räystäillä on tiiliset kissanpenkit. Satu-lakatossa on saumattu peltikate. Ikkunat ovat valkopuitteisia ruutuikkunoita ja ikkunoiden kaarevaa ylä-puitetta reunusta holvikaari. Rakennusosan harmaa nostettu sokkelilinja on toisen kerroksen ikkunoiden alapintaan saakka ja se on tasaiseksi rapattu. Räystään punatiilikoristelu yltää ikkunoiden yläreunaan.

Sokkeliosan ikkunat ovat suorakaiteen muotoisia ruutuikkunoita. Rakennusten välissä on myöhemmin tehty punatiilinen osa. Vanhojen rakennusosien väliin jäävä ulompi harmaa seinä muodostaa viereisten sokkeleiden kanssa yhtenäisen seinälinjan. Muut myöhemmistä laajennusosista edustavat rakennusaikojensa rakennustapaa ja tyylipiirteitä.

KAAVATILANNE

Vaasan yleiskaavassa 2030 vesilaitoksen alueelle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET).

SUOJELUPERUSTE

Vesilaitos on pitkällä aikavälillä vesilaitostoimintojen tarpeiden pohjalta rakentunut rakennus, joka on rakennustaiteellisesti ja historiallisesti ainutlaatuinen ja kerroksellinen kokonaisuus. Laajennukset ja muutokset on tehty aikaisempi rakennuskanta huomioiden, ja ne ovat säilyttäneet rakennusajankohdan tyyli-
piirteet verrattain hyvin. Pihapiirin rakennushistoriallisesti ja historiallisesti ja maisemallisesti arvokkaimman osan muodostavat vesilaitosrakennuksessa oleva vanha suodatinlaitos sekä puhdasvesialtaat ja niiden kanssa pihapiiriin rakennetut muut vanhat rakennukset 1910-1940-luvuilta. Ne sisältävät vanhojen tiilirakentamista edustavien vanhojen vesilaitosrakennusten yhtenäiseen kokonaisuuteen.

Vesilaitoksen vanhimmat rakennusosat, vanha suodatinlaitos sekä puhdasvesialtaat, suositellaan suojeltavan (vuoden 1971 piirustuksissa osa 5 sekä viivarasteri). Suodatinlaitokseen ja puhdasvesialtaisiin tehtävien peruskorjauksien, muutosten tulisi olla rakennuksen vanhojen osien kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä. Rakennuksen muihin osiin kohdistuvien muutosten, korjausten ja laajennusten tulisi olla suojeltavan rakennusosan huomioitavaa.

Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	x
---	----------	---------------------------------	----------	--------------------------------	----------

VALOKUVIA

Näkymä idästä. Keskellä vanhinta osaa oleva suodatinlaitos ja oikealla puhdasvesialtaita. Korkeimpana oranssina massana näkyvät pystyselkeyttimet.

Vesilaitos etelästä, lähinnä vedenkäsittelylaitos ja hidassuodatusaltaita.

Vedenkäsittelylaitoksen länsisivua.

Vedenkäsittelylaitoksen sivua itään. Taustalla pohjoisosan puhtasvesialtaat ja keskellä vanha vesilaitosrakennus. Oikealla öljysäiliön kulmaa.

Laajennusosa pihan puolelta pohjoisesta.

Näkymä idästä. Sisäänkäynti, toimisto-osa vasemmalla laajennusosaa, oikealla vanhassa rakennuksessa puhtasvesialtaat.

Näkymä idästä selkiytysaltaista ja taimmaisena puhdasvesiallas sekä yksityiskohta selkiytysaltaanpäädyssä.

Puhdasvesialtaan sivua idästä.

Etualalla paja, taustalla puhdasvesiallas pohjoisesta.

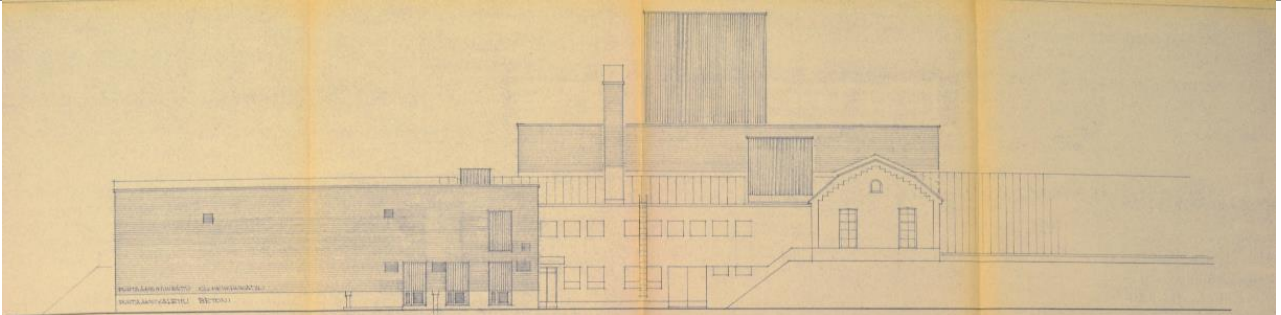

Vasemmalla näkymä pohjoisesta vesilaitoksen pihapiiristä pohjoisesta, vasemmalla vanha laitusrakennus, etualalla puhdasvesiallas. Oikealla yksityiskohta pohjoispäädyssä.

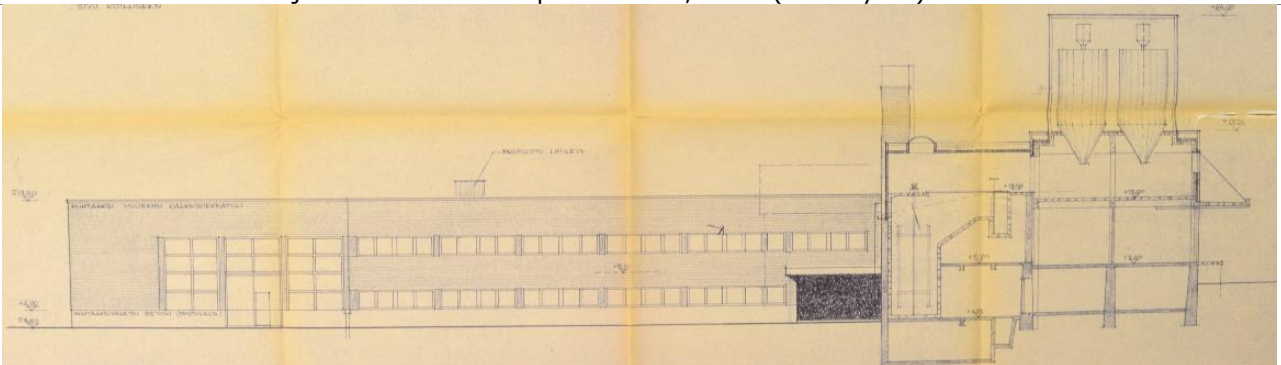
VANHOJA VALOKUVIA/PIIRUSTUKSIA

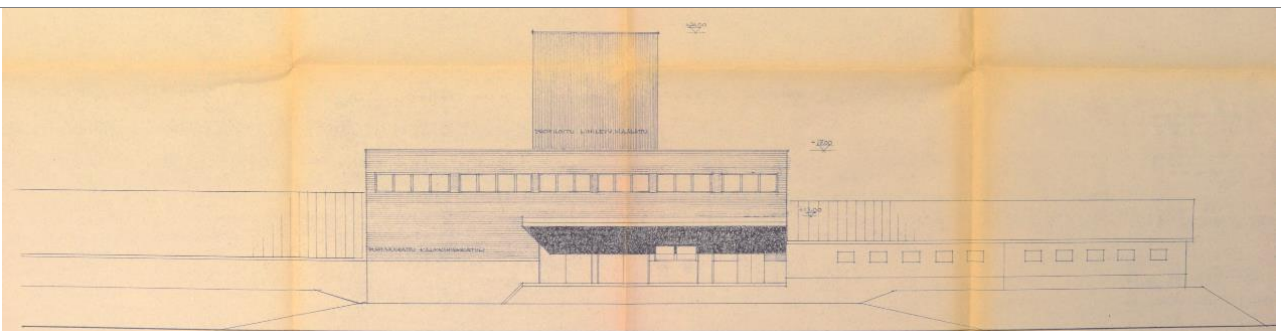
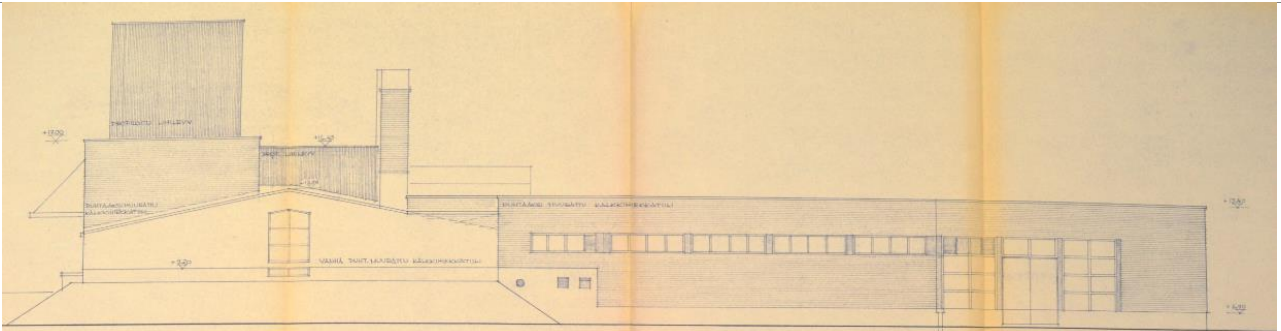
Vesilaitosrakennukset vuonna 1990 (lähde. Vaasan vedet).

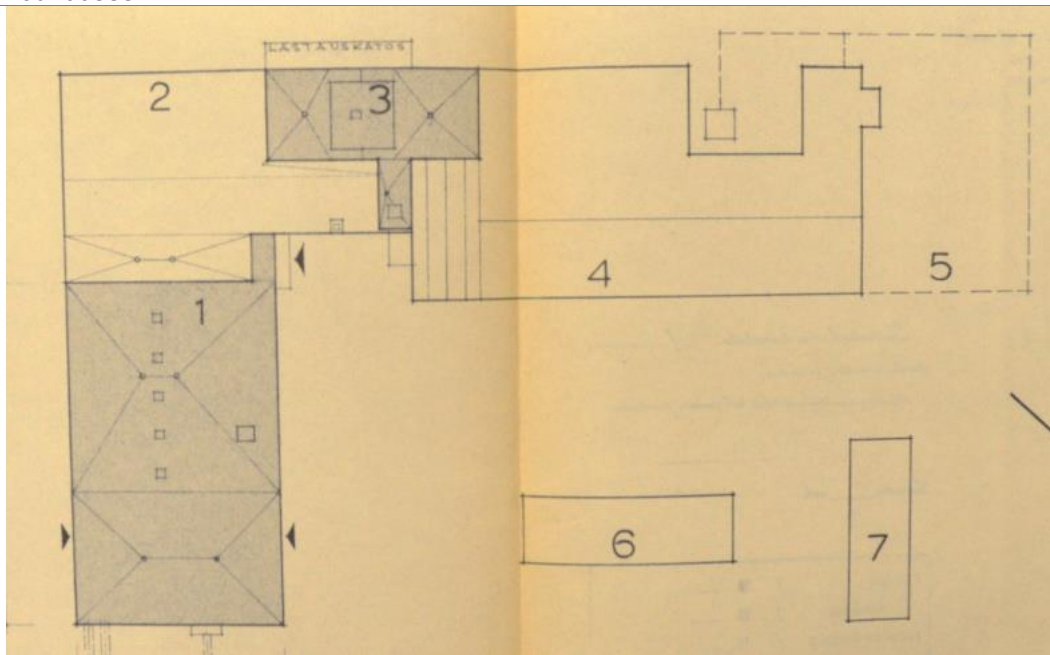
Otteita vesilaitoksen laajennuksen rakennuspiirustuksista, 1971 (Vesi-Hydro). Sivu koilliseen.

Luoteeseen.

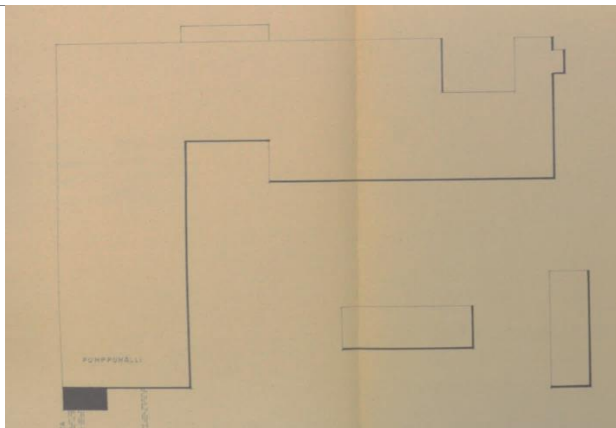

Lounaaseen.

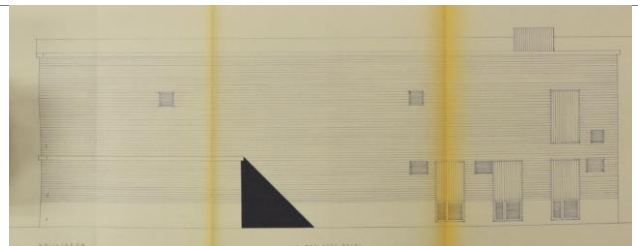

1. Laajennus käsittää mm. suodattimet allastiloja ja pumppaamon

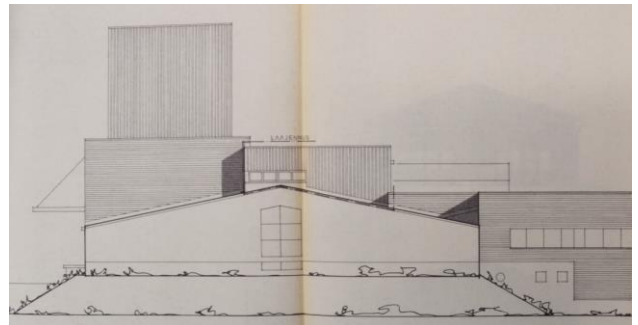
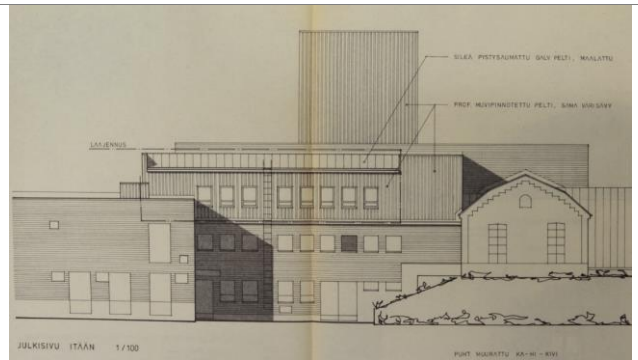
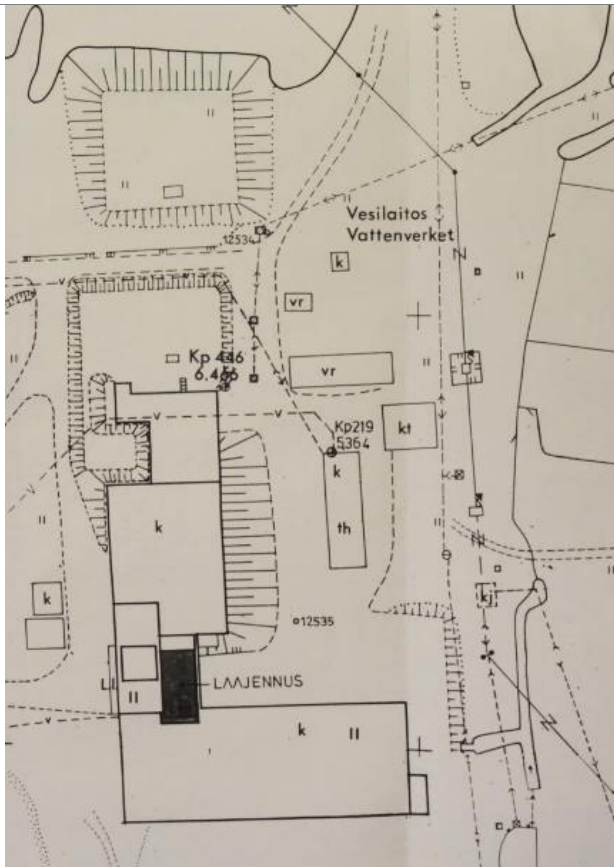
1. LAAJENNUS, KESTÄVÄ MM. SUODATTIMET, ALLASTILOJA JA TONNUTILAN (2-063)
2. FLOTTAATIOALTAAT (BMT, FULTRAATTORI)
3. HUUTOS KÄSITÄÄ HUUTTO- JA KEMKALIOITILLOJA SEKA KEMKALIOIDIA
4. VANRAAT SELKEITYKALTAAT VANRASTORLOT
5. VANRAAT PORDASVEKIALTAAT
6. VANRA BUNDOHUONE
7. VANRA VANASTO

Raakavedenpumppaamon laajennus, 1979 .

Julkisivu koilliseen.

LÄHTEET

Vaasan yleiskaava 2030 (kv 13.12.2011). Vaasan kaupunki

Rakennusrekisteri. 2020. Vaasan kaupunki

Rakennuspiirustuksia 1971-1988. Vaasan kaupungin rakennusvalvonta

Vaasan vedet, 2006. Juuti, Katko.

NIMI JA PÄIVÄMÄÄRÄ

Stina Karhunmaa ja Tanja Tarkkanen 29.1.2021.

KOHTEN SIJAINTI

Kohteen osoite	Vesilaitoksentie 243
Kiinteistönnumero	905-416-1-68

PIHAPIIRIN KUVAUS

Vaasan Pilvilammen alueella sijaitsevaa vesilaitosaluetta on alettu rakentamaan 1900-luvun alusta lähtien. Pienimmät rakennuksista on pieniä pohjavesikaivojen mökkejä ja suurin on vesilaitosrakennus ja sen yhteydessä olevat hidassuodatusaltaat. Alueen luoteispuolella sijaitsee vesilaitoksen työntekijöiden asuntojen ja ulkorakennusten ryhmä. Vanha laitosrakennus sijaitsee pihapiirin keskiosassa sisäpihan laidalla. Vesilaitoksen alue on puistomainen, siistien rakennusten, pihateiden ja vesiaiheiden muodostama kokonaisuus, jossa on eri aikakausien ja tyyliuuntien vesilaitosrakennuksia ja rakennelmia.

Rakennuksen sijainti osoitettu MML taustakartalla ja koordinaattitieto rakennusrekisteristä.

RAKENNUKSEN KUVAUS

Nykyinen käyttötarkoitus	verstas
Entinen käyttötarkoitus	laitosrakennus, vanha pumppuhuone
Rakennusvuosi	noin vuonna 1914
Suunnittelija	-
Kerrokorkeus	1
Perustus	kivi
Runkomateriaali	tiili
Katon muoto ja materiaali	harja, harmaa, saumattu peltikate.
Julkisivun väri ja materiaali	valkoinen rapattu
Muuta	valkopuitteiset ruutuikkunat, punatiiliset räystäät ja nurkkakoristeet.

RAKENNUSHISTORIA

Vanha laitosrakennus on vesilaitosalueen vanhimpia rakennuksia ja se on rakennettu samaan aikaan muun vanhimman rakennuskannan kanssa noin vuonna 1914. Rakennus on valkoiseksi rapattu tiilirakennus. Muuta kattoa korkeammilla päädyillä on porraskäytävöitä ja punatiiliset räystäskorostukset sekä ruutuikkunat. Ikkunoissa on kaarevat yläpuitteet niiden päällä punatiilinen kaariholvi. Julkisivun ala- ja yläpuoliset osat sekä nurkat ovat punatiiltä. Rakennuksessa on kiviperustus. Rakennuksen ikkunat ja ovet ovat alkuperäiset.

KAAVATILANNE

Vaasan yleiskaavassa 2030 vesilaitoksen alueelle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET).

SUOJELUPERUSTE

Vesilaitosalueen vanhimpaan rakennuskantaan kuuluva uusklassismia edustava paja on säilyttänyt rakennusajankohdan tyylipiirteet ja ulkoasun verrattain hyvin. Rakennuksella on rakennushistoriallista ja historiallista ja maisemallista arvoa ja se sisältyy vanhojen tiilirakenteisien uusklassismia edustavien vanhojen vesilaitosrakennusten yhtenäiseen kokonaisuuteen.

Vanha laitosrakennus suositellaan suojeltavan. Rakennukseen tehtävien korjausten tulisi olla rakennuksen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä.

Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	x
----------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------	---

VALOKUVIA

Vanha laitosrakennus, sivu länteen, pääty etelään.

Pääty etelään, sivu itään.

Pääty pohjoiseen sivu länteen.

Yksityiskohta ovesta.

LÄHTEET

Vaasan yleiskaava 2030 (kv 13.12.2011). Vaasan kaupunki

Rakennusrekisteri. 2020. Vaasan kaupunki

Vaasan vedet, 2006. Juuti, Katko.

NIMI JA PÄIVÄMÄÄRÄ

Stina Karhunmaa ja Tanja Tarkkanen 29.1.2021.

KOHTEN SIJAINTI	
Kohteen osoite	Vesilaitoksentie 243
Kiinteistönumero	905-416-1-68

PIHAPIIRIN KUVAUS	
Vaasan Pilvilammen alueella sijaitsevaa vesilaitos- aluetta on alettu rakentamaan 1900-luvun alusta lähtien. Pienimmät rakennuksista on pieniä pohja- vesikaivojen mökkejä ja suurin on vesilaitosraken- nus ja sen yhteydessä olevat hidassuodatusaltaat. Alueen luoteispuolella sijaitsee vesilaitoksen työn- tekijöiden asuntojen ja ulkorakennusten ryhmä. Paja sijaitsee pihapiirin pohjoisosassa sisääntulo- tien läheisyydessä etäämmällä muusta pihapii- ristä. Vesilaitoksen alue on puistomainen, siistien rakennusten, pihateiden ja vesiaiheiden muodos- tama kokonaisuus, jossa on eri aikakausien ja tyy- lisuuntien vesilaitosrakennuksia ja rakennelmia.	Rakennuksen sijainti osoitettu MML taustakartalla ja koordinaattitieto rakennusrekisteristä.

RAKENNUKSEN KUVAUS	
Nykyinen käyttötarkoitus	varastokäytössä
Entinen käyttötarkoitus	paja
Rakennusvuosi	1914
Suunnittelija	-
Kerroskorkeus	1
Perustus	kivi
Runkomateriaali	tiili
Katon muoto ja materiaali	harja, musta saumattu peltikate
Julkisivun väri ja materiaali	valkoinen rapattu
Muuta	punatiiliset kissanpenkit ja räystäskoristeet. Ruskeapuitteiset 6-ruutui- set ikkunat.

RAKENNUSHISTORIA
Paja on vesilaitoksen alueen vanhimpia rakennuksia ja se on rakennettu samaan aikaan muun vanhimman rakennuskannan kanssa noin 1914. Valkoiseksi rapatussa tiilirakennuksessa on punatiiliset räystäskoros- tukset sekä ruutuikkunat. Sokkelissa on harmaa pinnoite.

KAAVATILANNE

Vaasan yleiskaavassa 2030 vesilaitoksen alueelle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET).

SUOJELUPERUSTE

Vesilaitosalueen vanhimpaan rakennuskantaan kuuluva uusklassismia edustava paja on säilyttänyt ra-
kennusajankohdan tyylipiirteet ja ulkoasun verrattain hyvin. Rakennuksella on rakennushistoriallista ja
historiallista ja maisemallista arvoa ja se sisältyy vanhojen tiilirakenteisien uusklassismia edustavien
vanhojen vesilaitosrakennusten yhtenäiseen kokonaisuuteen.

**Vanha paja suositellaan suojeltavan. Rakennukseen tehtävien korjausten tulisi olla rakennuk-
sen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä.**

Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	
-------------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------	--

VALOKUVIA

Paja, sivu länteen, pääty etelään.

Pääty pohjoiseen, sivu länteen.

Sivu itään, Pääty pohjoiseen.

LÄHTEET

Vaasan yleiskaava 2030 (kv 13.12.2011). Vaasan kaupunki

Rakennusrekisteri. 2020. Vaasan kaupunki

Vaasan vedet, 2006. Juuti, Katko.

NIMI JA PÄIVÄMÄÄRÄ

Stina Karhunmaa ja Tanja Tarkkanen 20.12.2020.

KOHTEN SIJAINTI	
Kohteen osoite	Vesilaitoksenkatu 243
Kiinteistönumero	905-416-1-68

PIHAPIIRIN KUVAUS	
Vaasan Pilvilammen alueella sijaitsevaa vesilaitosaluetta on ruvettu rakentamaan 1900-luvun alusta lähtien. Pienimmät rakennuksista on pieniä pohjavesikaivojen mökkejä ja suurin on vesilaitosrakennus ja sen yhteydessä olevat hidassuodatusaltaat. Alueen luoteispuolella sijaitsee vesilaitoksen työntekijöiden asuntojen ja ulkorakennusten ryhmä. Varastorakennus sijaitsee pihapiirin pohjoisosassa sisääntulotien läheisyydessä. Vesilaitoksen alue on puistomainen, siistien rakennusten, pihateiden ja vesiaiheidien muodostama kokonaisuus, jossa on eri aikakausien ja tyyli suuntien vesilaitosrakennuksia ja rakennelmia.	 Rakennuksen sijainti osoitettu MML taustakartalla ja koordinaattitieto on rakennusrekisteristä.

RAKENNUKSEN KUVAUS	
Nykyinen käyttötarkoitus	varastorakennus
Entinen käyttötarkoitus	varastorakennus
Rakennusvuosi	1900
Suunnittelija	-
Kerroskorkeus	1
Perustus	kivi
Runkomateriaali	puu
Katon muoto ja materiaali	harja, saumattu harmaa peltikate
Julkisivun väri ja materiaali	punainen pystyrimoitettu laudoitus
Muuta	Valkoiset nurkka- ja vuorilaudat

RAKENNUSHISTORIA
Rakennus on kiviperusteinen varastorakennus, jossa on punainen kapealla pystyrimoituksella verhoiltu julkisivu. Rakennuksen kivijalkaa on korjattu etelä sivulla betonilla. Rakennuksessa on molemmilla sivuilla ruskeat pariovet, ja ruskeapuitteiset ruutuikkunat ovien päällä. Kivijalkaa, nurkkia ja ovi- ja ikkuna-aukkoja kiertää yksinkertainen leveä vuorilauta. Rakennuksen ikkunat ja ovet ovat alkuperäiset. Katemateriaali on uusittu. Vuoden 1990 viistoilmakuvasta sekä vanhoista vuoden 1971 piirustuksista voidaan havaita, että pihapiirissä on ollut myös toinen puurakenteinen varastorakennus tai katos, joka on myöhemmin purettu.

KAAVATILANNE
Vaasan yleiskaavassa 2030 vesilaitoksen alueelle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET).

SUOJELUPERUSTE					
Vesilaitosalueen vanhimpaan rakennuskantaan kuuluva varastorakennus on edustava esimerkki isomman mittakaavan varastorakentamisesta. Se on säilyttänyt rakennusajankohdan tyylipiirteet ja ulkoasun verrattain hyvin. Rakennuksella on rakennushistoriallista ja historiallista ja maisemallista arvoa ja se sisältyy vanhojen tiilirakenteisien vanhojen vesilaitosrakennusten yhtenäiseen kokonaisuuteen samalle aikakaudelle sijoittuvana rakennuksena. Vanha varastorakennus suositellaan suojeltavan osana vanhaa pihapiiriä. Peruskorjauksien, muutosten tulisi olla rakennuksen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä.					
Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	x

VALOKUVIA

Pääty länteen ja sivu pohjoiseen.

Pääty länteen ja sivu etelään.

Oven ja ikkunan yksityiskohta.

LÄHTEET

Vaasan yleiskaava 2030 (kv 13.12.2011). Vaasan kaupunki

Rakennusrekisteri. 2020. Vaasan kaupunki

Vaasan vedet, 2006. Juuti, Katko.

NIMI JA PÄIVÄMÄÄRÄ

Stina Karhunmaa ja Tanja Tarkkanen 29.1.2021.

KOHTEN SIJAINTI

Kohteen osoite	Vesilaitoksentie 243 a ja 243 b
Kiinteistönnumero	905-416-1-68

PIHAPIIRIN KUVAUS

Vaasan Pilvilammen alueella sijaitsevaa vesilaitosalueutta on alettu rakentamaan 1900-luvun alusta lähtien. Pienimmät rakennuksista on pieniä pohjavesikaivojen mökkejä ja suurin on vesilaitosrakennus ja sen yhteydessä olevat hidassuodatusaltaat. Alueen luoteispuolella sijaitsee vesilaitoksen työntekijöiden asuntojen ja ulkorakennusten ryhmä.

Asuinrakennusten pihapiirissä on kaksi asuinrakennusta piha-alueen kaakkoisosassa vesilaitokselle johtavan tien varressa. Piha-alueen pohjoisosissa on ulkorakennuksia. Rakennukset sijaitsevat omana ryhmänään läheisen vesilaitosalueen luoteispuolella metsäisellä tontilla.

Vesilaitoksen alue on puistomainen, siistien rakennusten, pihateiden ja vesiaiheidien muodostama kokonaisuus, jossa on eri aikakausien ja tyyli-suuntien vesilaitosrakennuksia ja rakennelmia.

Rakennuksen sijainti osoitettu MML ilmakuvakartalla. Rakennukset on numeroitu ilmakuvaan.

RAKENNUKSEN KUVAUS 14.

Nykyinen käyttötarkoitus	asuinrakennus
Entinen käyttötarkoitus	asuinrakennus
Rakennusvuosi	1950
Suunnittelija	-
Kerroskorkeus	1½, kellari
Perustus	Betoni
Runkomateriaali	puu
Katon muoto ja materiaali	harja, vihreä saumattu peltikate
Julkisivun väri ja materiaali	vaalea kellertävä vaakapanelointi
Muuta	-

RAKENNUSHISTORIA

1950 rakennettu asuinrakennus on tyypillinen jälleenrakennusaikakauden asuinrakennus. Siinä on harjakatto, ja ikkunat ovat kakkois- ja lounaisnurkissa, muutoin etäämmällä nurkasta. Rakennus on verhoiltu vaaleankeltaisella vaakapaneloinnilla. Räystäillä on pienet ajalle tyypilliset kissanpenkit. Rakennuksessa on betonisokkeli ja kellarikerros. Rakennukseen ei ole kohdistunut juurikaan ulkoisia muutoksia rakentamisajankohdan jälkeen. Rakennus on saatettu lisälämmöneristää, ikkunat vähän syvällä ja sokkeli syvällä, räystäs lyhyt. Asuinrakennus on rakennettu vesilaitoksen korkeampi arvoiselle työntekijälle, jonka on ollut tarpeen päästä paikalle tarvittaessa nopeasti.

KAAVATILANNE

Vaasan yleiskaavassa 2030 vesilaitoksen alueelle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET).

SUOJELUPERUSTE

Rakennus on tyypillinen jälleenrakennusaikakauden asuinrakennus ja se on säilyttänyt rakentamisajan kohdalle piirteensä verrattain hyvin. Rakennuksen historialliset arvot liittyvät vesilaitoksen historiaan.

Asuinrakennus suositellaan huomioitavan osana pihapiirin kokonaisuutta, siten että mitta-kaava säilyy.

Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	
----------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------	--

VALOKUVIA

Asuinrakennus etelästä, taustalla pihapiirin vanhempi asuinrakennus.

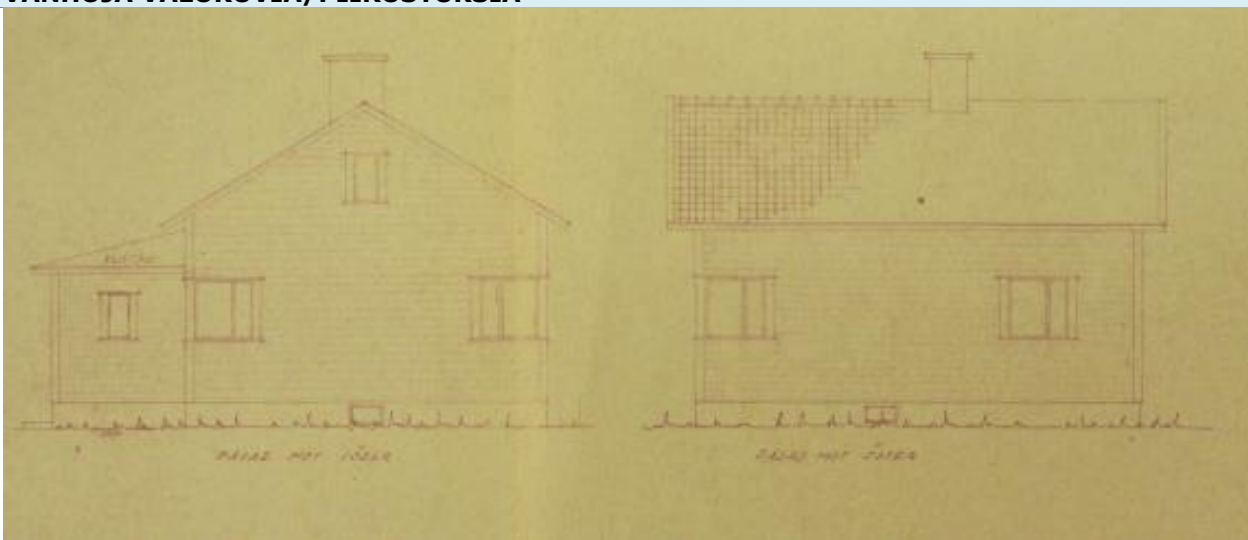

Julkisivu pohjoisesta

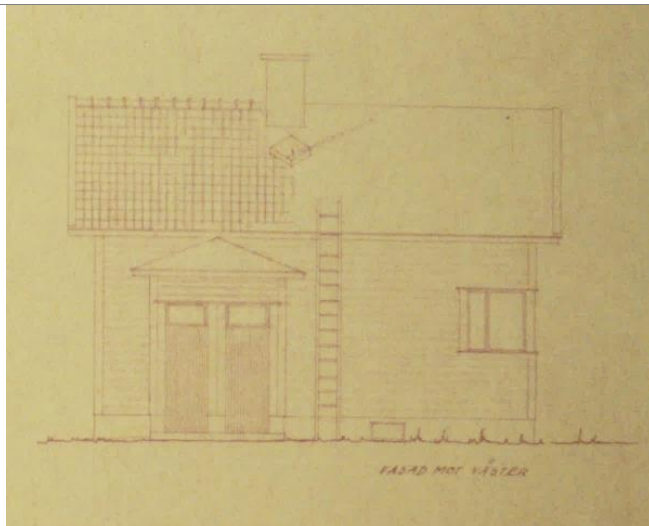

Pihapiirin asuinrakennukset

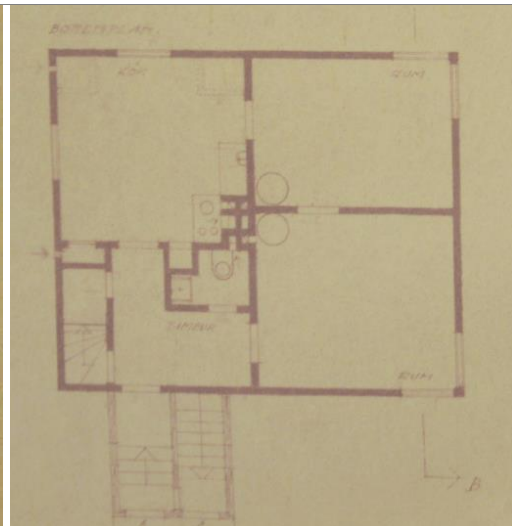
VANHOJA VALOKUVIA/PIIRUSTUKSIA

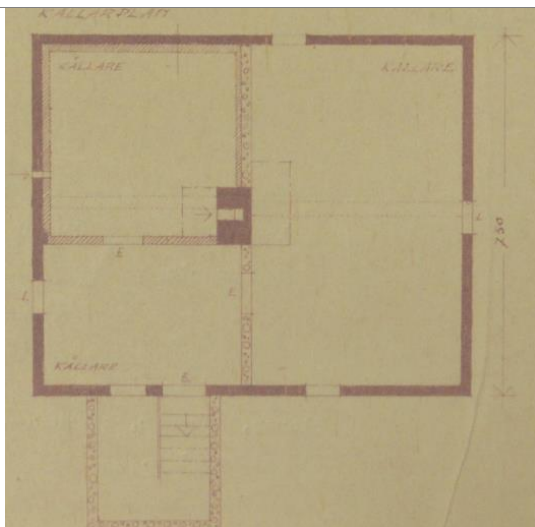
Otteita rakennuspiirustuksista, 1949. Julkisivuja

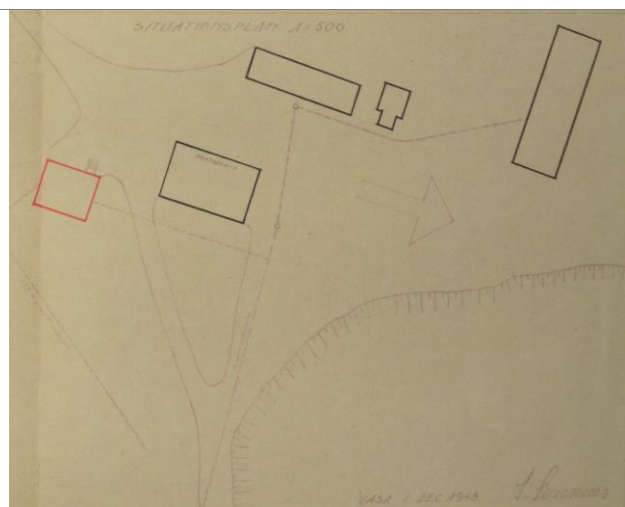
Julkisivu

1. kerroksen pohja

Kellarin pohja.

Asemapiirros

RAKENNUKSEN KUVAUS 15.					
Nykyinen käyttötarkoitus	asuinrakennus				
Entinen käyttötarkoitus	asuinrakennus				
Rakennusvuosi	1914				
Suunnittelija	-				
Kerroskorkeus	2½				
Perustus	kivi				
Runkomateriaali	puu, (ranko)				
Katon muoto ja materiaali	harja, vihreä saumattu peltikate				
Julkisivun väri ja materiaali	vaalea kellertävä vaakapanelointi				
Muuta	Pohjoissivulla harjalle ulottuva frontoni, pulpettikattoinen kuisti, jossa parveke.				
RAKENNUSHISTORIA					
1914 rakennettu asuinrakennus on kaksikerroksinen ja siinä on tyylipiirteitä talonpoikaisesta rakentamisesta sekä 1920-30 -lukujen klassismista. Rakennusta on korotettu myöhemmin yhdellä kerroksella. Ikkunat ovat T-ikkunat, joissa yläikkunat ovat pieniruutuiset. Puitteissa on sekä ruskeita että valkoisia puitteita. Todennäköisesti alimmat ikkunat on kunnostettu hiljattain. Vuorilaudoitus on yksinkertainen. Rakennuksessa on kiviperustus. Mittasuhteiltaan erikoinen yksikerroksinen pulpettikattoinen kuisti on rakennuksen pohjoissivulla. Kuisti on lisätty rakennukseen 1950-luvulla. Ulko-ovi ja kuistin ikkunat ovat myöhemmältä ajalta. Rakennus on mahdollisesti lisälämmöneristetty. Rakennuksen vuorilaudoitus on mahdollisesti uudistettu noin 50-luvulla. Rakennus on rakennettu vesilaitoksen työntekijöille asuinrakennukseksi.					
KAAVATILANNE					
Vaasan yleiskaavassa 2030 vesilaitoksen alueelle on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET).					
SUOJELUPERUSTE					
Asuinrakennus on tyypillinen useamman asunnon asuinrakennus 1900-luvun alkupuolelta. Rakennukseen on tehty muutoksia mutta, se on säilyttänyt rakentamisajankohdan hahmon ja tyylipiirteitä. Rakennuksen historialliset arvot liittyvät vesilaitoksen historiaan. Asuinrakennus suositellaan suojeltavan. Rakennukseen tehtävien korjausten tulisi olla rakennuksen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä.					
Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	x
VALOKUVIA					

Julkisivu itään.

Julkisivu, koillispääty ja luoteissivu.

Kuisti ja parveke.

Julkisivu itään.

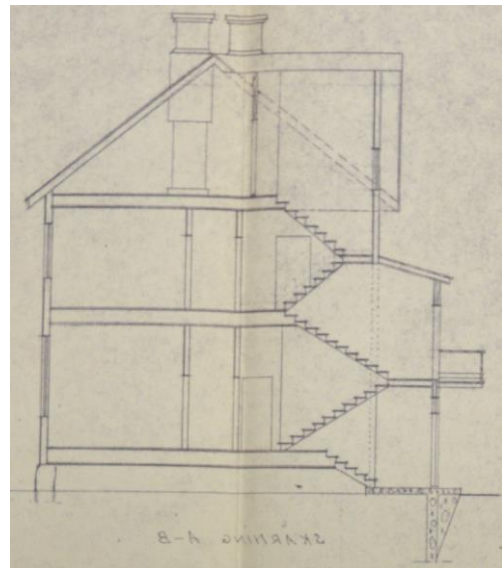
Syöksytorvi ja sokkeli.

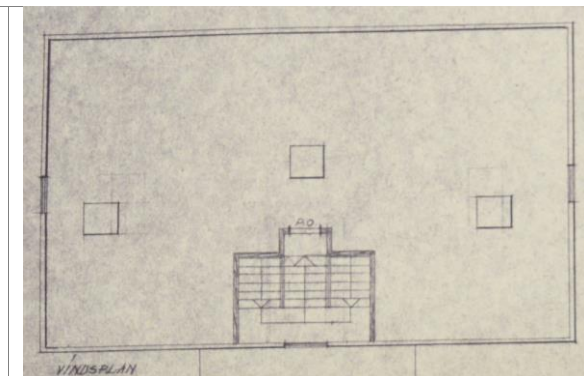
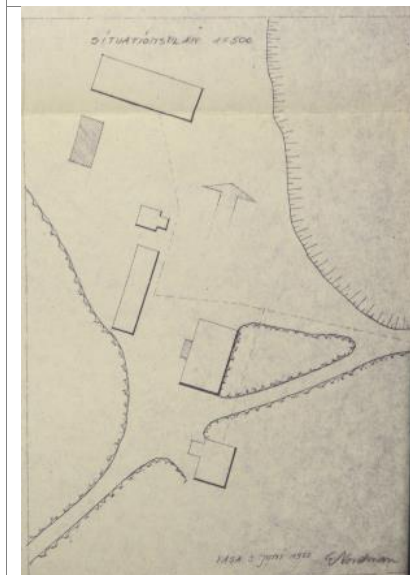
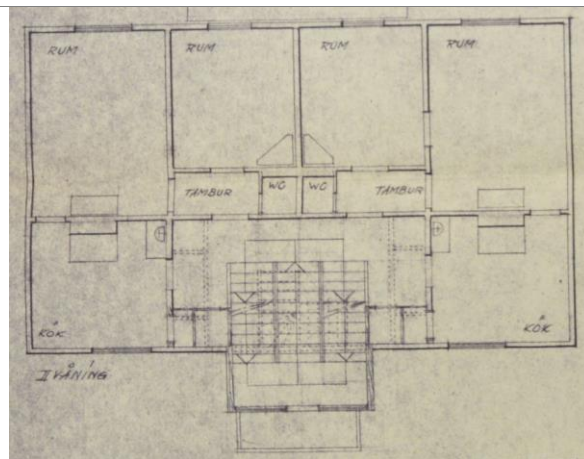
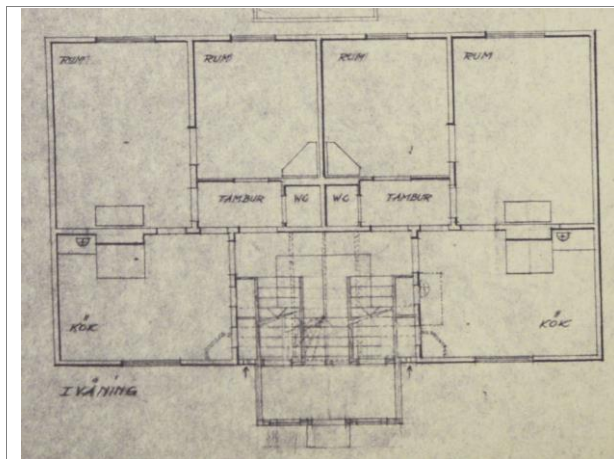
Ikkunoita.

VANHOJA VALOKUVIA/PIIRUSTUKSIA

Otteita muutossuunnitelmasta vuodelta 1951, Nordman

ULKORAKENNUKSET; KUVAAUS JA RAKENNUSHISTORIA 16.

Rakennusrekisteritiedon mukaan rakennusajoitus on 1900 ja siinä on muutoksia tehty 1953. Rakennusta on jatkettu etelään (rankarakenteinen osa) saunan jälkeen. Historiikin mukaan rakennus ajoittuu vuodelle 1914. Ulkorakennus on yksikerroksinen ja siinä on vihreä saumattu peltikate. Seinät ovat punaiseksi maalattu ja hirsipinnalla. Nurkkalaudat ja följärit ja vuorilaudoitukset ovat valkoiset. Rakennus edustaa 1900-luvun alkupuolen hirsirakentamista. Rakennuksessa on ovi ja osa ruutuikkunoista todennäköisesti vaihdettu. Rakennuksessa on kiviperustus.

SUOJELUPERUSTE

Ulkorakennus on tyypillinen 1800-1900-luvun vaihteen ulkorakennus. Rakennukseen on kohdistunut muutoksia, mutta se on säilyttänyt rakennusajankohdan hahmon ja tyylipiirteitä.

Ulkorakennus suositellaan suojeltavan (merkittävimpana alkuperäinen hirsiosa). Peruskorjauksien, muutosten tulisi olla rakennuksen kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä ja palauttavia.

Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	x
----------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------	---

VALOKUVAT

Julkisivu itään.

ULKORAKENNUKSET; KUVAAUS JA RAKENNUSHISTORIA 17.

Ulkorakennus on pystylaudoituksella verhoiltu, osin verhoilematon ja siinä on saumattu peltikate. Rakennuksessa on betonipilariperustus.

SUOJELUPERUSTE

Ulkorakennukseen on kohdistunut jonkun verran muutoksia. Muutosten vuoksi rakennukselle ei suositella suojelua. Rakennuksen voi korvata mittakaavallaan samankaltaisella rakennuksella.

Rakennushistoriallisesti arvokas

Historiallisesti arvokas

Maisemallisesti arvokas

VALOKUVAT

ULKORAKENNUKSET; KUVAAUS JA RAKENNUSHISTORIA 18.

Leikkimökki on pihapiirin uusi pienrakennus.

VALOKUVAT

ULKORAKENNUKSET; KUVAAUS JA RAKENNUSHISTORIA 19.

Ulkorakennus on rakennusrekisteriajoituksen mukaan vuodelta 1900. Se on harjakattoinen yksikerroksinen talousrakennus, ja julkisivut on verhottu kapealla pystyrimoituksella. Ruutuikkunoissa valkoiset vuorilaudat. Rakennuksen alkuperäisissä piirustuksissa oleva katos-osa on rakennettu umpeen ja rakennukseen on myöhemmin lisätty pariovet sekä toinen ovi. Rakennus on perustettu luonnonkivipilarein.

SUOJELUPERUSTE

Rakennus ehdotetaan suojeltavan alueen osana. Rakennusta tulisi korjata ennallistavalla tavalla tai rakennus voidaan korvata mittakaavaltaan samankokoisella rakennuksella.

Rakennushistoriallisesti arvokas

Historiallisesti arvokas

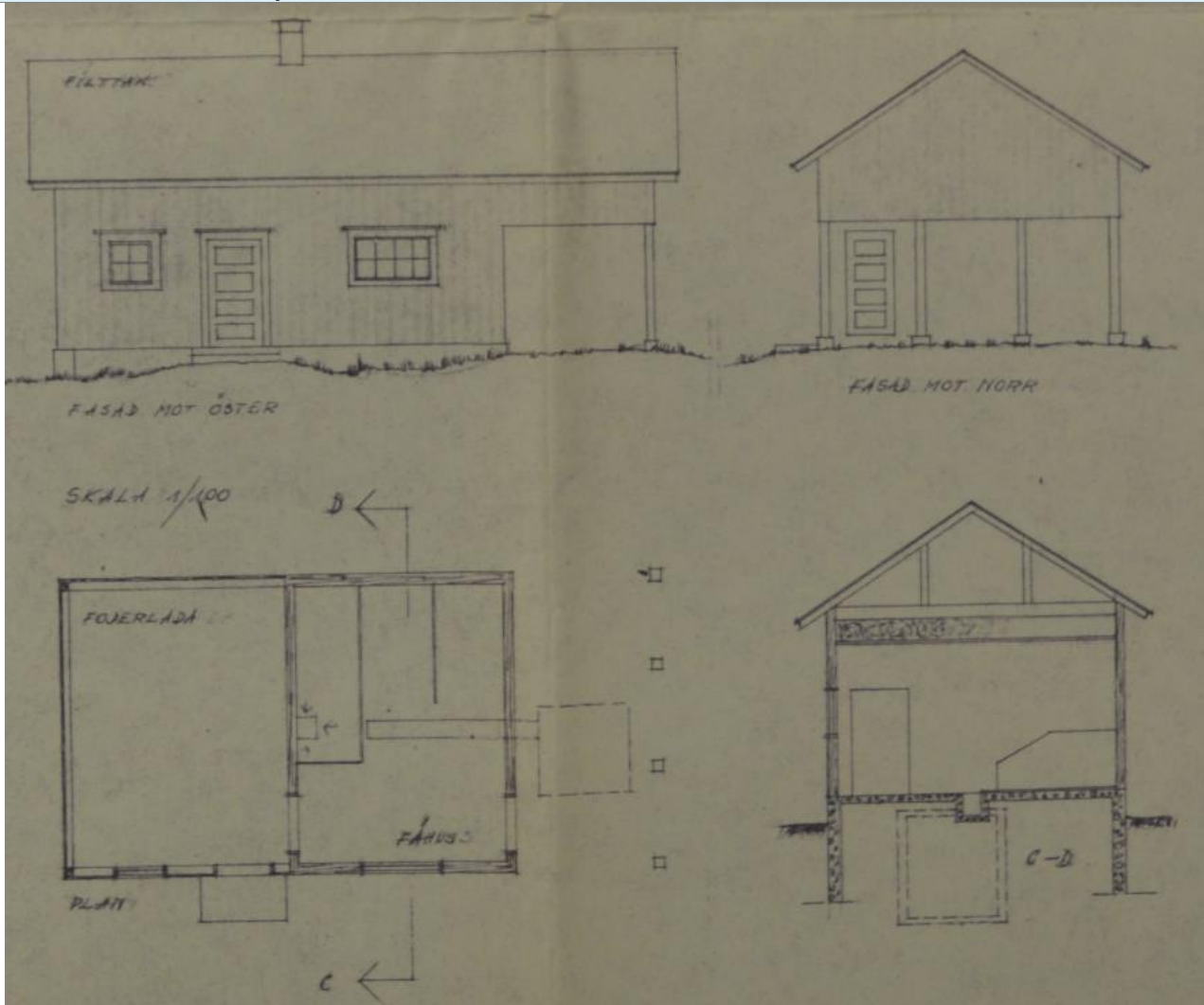
Maisemallisesti arvokas

VALOKUVAT

VANHAT VALOKUVAT/PIIRUSTUKSET

ULKORAKENNUKSET; KUVAUS JA RAKENNUSHISTORIA 20.

Ulkorakennus ajoittuu samalle aikakaudelle vanhemman asuinrakennuksen kanssa (1914). Siinä on harjakatto, ja päädyissä on aumat. Katon lappeilla on tuuletushormit. Rakennuksessa on symmetrisesti kaa-
rin koristellut solat. Aumojen ja lappeen välisissä päätykolmioissa on ruutuikkunat. Rakennuksessa on
vaakaponttilaudoitus, valkoiset nurkkalaudat, vaakasuuntaiset ruutuikkunat sekä vuorilaudat. Rakennus
on perustettu luonnonkivipilareille ja osin betoniperustukselle. Osa rakennuksesta on toiminut karjasuo-
jana.

SUOJELUPERUSTE

Ulkorakennus on tyypillinen 1900-luvun alkupuolen ulkorakennus. Rakennukseen on kohdistunut muutok-
sia, mutta se on säilyttänyt rakennusajankohdan hahmon ja tyylipiirteitä.

**Ulkorakennus suositellaan suojeltavan. Peruskorjauksien, muutosten tulisi olla rakennuksen
kulttuurihistoriallisesti arvokkaan luonteen säilyttäviä ja palauttavia.**

Rakennushistoriallisesti arvokas	x	Historiallisesti arvokas	x	Maisemallisesti arvokas	x
-------------------------------------	---	--------------------------	---	-------------------------	---

VALOKUVAT

Pihan puolen julkisivu.

Julkisivu

Solan kattorakenteita.

Lahovaurioita.

ULKORAKENNUKSET; KUVAUUS JA RAKENNUSHISTORIA 21.

Ulkorakennuksessa on aumakatto ja huopakate. Julkisivut ovat pystylaudoitettu. Rakennuksen perustukset ovat painuneet maahan.

SUOJELUPERUSTE

Aumakattoiseen ulkorakennukseen on kohdistunut jonkun verran muutoksia. Rakennuksen huonon kunnon vuoksi rakennukselle ei suositella suojelua.

Rakennushistoriallisesti arvokas

x

Historiallisesti arvokas

Maisemallisesti arvokas

VALOKUVAT

Kattorakenteet alapuolelta.

LÄHTEET

Rakennusrekisteri. 2020. Vaasan kaupunki

Rakennuspiirustuksia 1971-1988. Vaasan kaupungin rakennusvalvonta

Vaasan vedet, 2006. Juuti, Katko.

Vaasan yleiskaava 2030 (kv 13.12.2011). Vaasan kaupunki

NIMI JA PÄIVÄMÄÄRÄ

Stina Karhunmaa ja Tanja Tarkkanen 29.1.2021.